

UVOD

Obaveštajne službe kao posebna društveno-politička kategorija, oduvek je imala značajnu ulogu u društvenim zbivanjima, kako u okviru političkih sistema, tako i u sferi međunarodnih odnosa. Međutim, njen faktički značaj nije doprineo naučnoistraživačkom sagledavanju jednog ovakvog fenomena, što ukazuje na dubok raskorak između empirijskog fokusiranja i teorijske razrade.

Stoga se sa punim pravom, postavlja pitanje: koji su uzroci izuzetno skromne izučenosti društveno tako značajne pojave kao što je obaveštajna služba? Analiza upućuje na dve vrste uzroka: na one koji se mogu podvesti pod objektivne i na one subjektivnog karaktera.

U objektivne uzroke spadaju: tajnost rada, nemogućnost upotrebe metoda neposrednog posmatranja, nemogućnost multidisciplinarnog pristupa, fenomen savršene obaveštajne službe kao pojave sui generis u odnosu na klasičnu obaveštajnu službu, terminološke nejasnoće.

Dosadašnji period hladnog rata, kao i proces konstituisanja „novog svetskog poertka“ u poslednjoj dekadi XX veka, karakteriše fenomen „politike stvaranja dominacije“ (mešanja u unutrašnje stvari jedne države) jednih država na račun drugih najčeše velikih sila nad zemljama Trećeg sveta, uključujući i postkomunističke zemlje. Ova pojava u međunarodnim odnosima ima svoju genezu, strategiju i doktrinu sa oblicima i nosiocima takve delatnosti.

Strategija zasnovana na motivima dominacije, hegemonizma, potčinjavanja i eksploatacije stvorila je proces izgrađivanja doktriranih postavki za primenu sile u međunarodnim odnosima, od kojih se očekivalo postizanje strateško – političkih ciljeva uz manji rizik od opšte konfrontacije. Ovakve manifestacije u međunarodnim odnosima predstavljaju duboke prikrivene, odnosno tajne operacije i aktivnosti, a što je osnovna karakteristika obavještajnih službi.

Ukupna delatnost obavještajnih službi predstavlja sastavni deo jednog sveobuhvatnijeg delovanja u kojem učestvuju sve državne i društvene institucije, organizacije i pojedinci tako da ne treba identifikovati obavještajne službe kao jedine i isključive nosioce subverzivnih aktivnosti. One su nosioci prevashodno tajnih subverzivnih delatnosti i u sadejstvu su sa drugim nosiocima koji u ovom delokrugu sprovode ostale vidove subverzije.

1. GENEZA OBAVEŠTAJNE DELATNOSTI

Vreme začetka obavještajne delatnosti ljudsko društvo još uvek nije utvrdilo, tako da je njen nastanak u materijalnom smislu stvar naučnih i drugih pretpostavki. Mnogo je lakše odrediti vreme početka njenog institucijalnog organizovanja. Veliki broj teoretičara, koji se bave ovom problematikom, ističe da je obavještajna služba, kao delatnost svojstvena i životinjskom svetu, gde kao primer navode ponašanje pčela, mrava, ptica i drugih jedinki.

Međutim, ima teoretičara koji osuđuju ovakav pristup obavještajnoj delatnosti i obavještajnoj službi daju istorijsku dimenziju i smatraju da njen nastanak datira od onog vremena kada je čovek poveo borbu protiv životinja, odnosno, prvih međusobnih sukoba prvobitnih zajednica. Ovi teoretičari na naučno dosledan način izvode bitne razlike između obavještajnih službi u ljudskom društvu, koja je posledica svesnog, svrsishodnog i organizovanog odnosa čoveka prema životnim potrebama i “obavještajne delatnosti” životinjskih jedinki, koja je rezultat nagona za održanje i životinjskog instikta.

Prvi pisani izvor o obavještajnoj delatnosti seže oko 4000 godina unazad, budući da su arheolozi, otkopavajući ostatke grada države Mari na reci Eufkrat (današnja istočna Sirija), pronašli su glinenu pločicu na kojoj je zabeležen najstariji, za sada poznat, špijunski izveštaj na svetu .

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com